

Wederhoor op de website

Provincie Zuid-Holland:

- In de Meeslouwerplas is bagger met arseen terechtgekomen. Hoe was dat mogelijk, ondanks het feit dat duidelijk was aangegeven dat die vrachten niet in de plas mochten komen?
- Later zijn daar nieuwe afspraken over gemaakt, wat is de garantie dat er toen niet opnieuw per ongeluk arseen in de plas terecht is gekomen?

Reactie op bovenstaande vragen samen:

Er is inderdaad bagger met arseen terechtgekomen in de Meeslouwerplas. De bagger kwam uit een deel van het Gouwe-Aar kanaal. Dat baggerproject was opgedeeld in vakken waaruit de baggeraar mocht afvoeren naar de Meeslouwerplas en in vakken van waaruit dit om kwaliteitsredenen niet mocht. Er is echter als gevolg van een administratieve onvolkomenheid bagger uit een verkeerd vak aangevoerd. Naar aanleiding hiervan is de acceptatieprocedure voor de ontvangst van bagger op de Meeslouwerplas aangepast. Naast de check vooraf door de toezichthouder bij het baggerwerk kan nu ook door de BAM bij acceptatie op basis van de bijgevoegde documenten worden gecontroleerd of de bagger uit het juiste stortvak komt.

Dit voorval is overigens in alle openheid gedeeld met de gebiedspartijen. Ook zijn direct watermonsters genomen. De aangetroffen hoeveelheid arseen bedroeg 2 µg / liter. Deze waarde ligt ruimschoots onder de door het Hoogheemraadschap gestelde signaalwaarde van 3,9 µg / liter. Ook nu nemen we nog maandelijks monsters.

- Wat vindt de provincie van de rol van de politie bij dit incident?

Het schip is niet aangehouden vanwege de arseen (dat was toen niet bekend bij politie), maar omdat er een fiets uit de specie stak. Omdat er voor dit soort zaken voorzorgsmaatregelen waren getroffen (storten via een zeef) zou de fiets niet in plas komen. En dus kon deze specie in bijzijn van de politie, na verwijdering van de fiets, gestort worden. Pas later, toen door de politie gekeken werd waar de baggerspecie van afkomstig was, bleek het om een vak met arseen te gaan [zie ook eerdere beantwoording]. Dus weliswaar is het storten van arseenhoudende bagger gebeurd onder politiebegeleiding, maar daarbij moet wel worden aangetekend dat de politie, anders dan hier wordt gesuggereerd, daar op het moment van storten niet van op de hoogte was.

- Waarom wordt het onderzoek naar de problemen rond de stortingen in de Meeslouwerplas niet door een onafhankelijk partij gedaan?

De roep om een onafhankelijk onderzoek heeft betrekking op de verwerking van bagger uit de Ringvaart Haarlemmermeer. Een voormalig toezichthouder heeft verklaard dat hier sprake zou zijn van bagger die met asbest verontreinigd is. De provincie is eigenaar van de Meeslouwerplas en heeft er vanuit die rol belang bij om duidelijkheid te krijgen over deze beweringen. Wat betreft vragen rondom asbest zijn we daarom een eigen onderzoek gestart. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door de Eenheid Audit en Advies (EAA). De EAA is onafhankelijk, onpartijdig en deskundig op het gebied van onderzoek. De EAA valt direct onder de algemeen directeur, gaat uit van de feiten en past het principe van hoor en wederhoor toe onder de betrokken partijen en degene die de beweringen heeft gedaan. De onderzoekers van de EAA moeten zich houden aan de voor hen geldende gedrags- en beroepsregels. Periodiek wordt de EAA extern gereviewed op naleving van deze regels.

Het onderzoek naar de vermeende vervuiling van baggerspecie met asbest loopt nog waardoor de provincie hierover nog geen uitspraken kan doen. De resultaten hiervan worden eind oktober verwacht.

- Er ligt nu overal piepschuim in en langs de plas, en de natuurverenigingen denken dat dat niet het gevolg is van recreatie, aangezien het overal ligt, ook bij de buizen waar zand uitkomt, wat is jullie verklaring daarvoor?

Wij hebben daar kennis van genomen. Samen met Staatsbosbeheer onderzoeken we de herkomst van het piepschuim. Daarnaast zal er binnenkort een opruimactie worden opgestart.

- Wat vindt de provincie van het advies dat de toezichthouder gaf om een partij bagger met asbest tegen de regels in te laten storten in een plas in Gameren?

Ons is niets bekend van afvoer van bagger naar een plas in Gameren; zonder meer informatie kunnen we hier geen reactie op geven. We beperken ons in onze reactie tot de Meeslouwerplas.

Hoogheemraadschap Rijnland

- Er is destijds ook bagger in de Meeslouwerplas gestort, afkomstig uit de Ringvaart in Noord-Holland. Die bagger bevatte asbest. Volgens een verklaring van een voormalig medewerker aan deze baggerprojecten was het gehalte asbest in deze bagger boven de maximum norm van 100 mg per kilo. 'Omdat deze grond volgens een medewerker van het Hoogheemraadschap Rijnland qua asbestconcentratie onder de grens lag, mocht deze grond wel in Vlietland (= Meeslouwerplas) gedumpt worden', stelt hij. Het zou gaan om 20 à 30.000 kubieke meter bagger. Wat vindt het Hoogheemraadschap hiervan?

Voorafgaand aan het baggeren doen wij een bodemonderzoek. Uit de analysesresultaten blijkt dat er in geen van de onderzochte monsternamevakken asbest is aangetroffen. Alle gemeten waarden liggen beneden de rapportagegrens.

- Er is in de Meeslouwerplas in 2012 een partij baggerspecie met een te hoog gehalte aan arseen gestort. Hoe kan het dat de baggerspecie, hoewel bekend was dat het gehalte aan arseen te hoog was, toch in de plas is gestort? Kan het Hoogheemraadschap met zekerheid stellen dat er na dit incident niet op latere datum alsnog meer baggerspecie met een te hoog arseengehalte is gestort?

Uit bodemonderzoek in de Meeslouwerplas in 2010 is gebleken dat het arseen gehalte voldoet aan de achtergrondwaarde en dus schoon is.

Wij hebben inderdaad van de politie begrepen dat er met hen contact was opgenomen. Voor de bagger uit het Aarkanaal is een melding gedaan bij het meldpunt Besluit Bodemkwaliteit (BKK). De meeste bagger uit het Aarkanaal was wel toegestaan. Als het bij ons bekend was dat het ging om bagger uit een vak dat was uitgezonderd had Rijnland zeker de boot/het werk stilgelegd.

Er is uiteindelijk wel bagger met een te hoog arseen gehalte terecht gekomen in de Meeslouwerplas. Dit had echter geen negatieve invloed op de waterkwaliteit. De waterkwaliteit wordt hier in opdracht van BAM maandelijks onderzocht.

Politie Den Haag

- Waarom voerde de politie op 16 juli 2012 een controle uit? Was de politie door derden op de hoogte gesteld van mogelijke vervuiling van de baggerspecie?

Op 16 juli 2012 was bekend dat er een bepaald binnenvaartschip baggerspecie wilde lossen in de Meeslouwerplas. Het zou gaan om baggerspecie dat afkomstig was uit het Aarkanaal. Uit een afgegeven toepassingsmelding was dat veel bagger uit het Aarkanaal niet mocht worden toegepast in de Meeslouwerplas. Dit zou te hoge concentraties arseen bevatten.

In juni 2012 is door de politie een aantal toepassingmeldingen in het project Meeslouwerplas opgevraagd. Ook is door de politie een zogenaamde aanvoerlijst van bagger voor de Meeslouwerplas opgevraagd bij de uitvoerder. Ook is een direct betrokkene verhoord en uit deze 3 bronnen werd duidelijk dat er mogelijk vervuilde bagger werd toegepast in de Meeslouwerplas.

- Wist de politie op het moment van controle dat het om een 'niet toegestane' partij baggerspecie ging? Zo ja, waarom kon die partij dan toch worden gestort?

De politie heeft vóór de controle contact opgenomen met het Hoogheemraadschap Rijnland. Deze instantie was het bevoegde gezag voor het project Meeslouwerplas. De politie heeft gevraagd of er een toezichthouder ter plaatse kon komen om samen met de politie de controle uit te voeren. Ook heeft de politie gevraagd om een stortverbod af te geven aan de schipper. Kort daarna heeft het Hoogheemraadschap aan de politie laten weten dat de bagger wat door het schip vervoerd werd, wel voldeed aan de eisen en dat zij daarom niet ter plaatse ging komen.

De toezichthouder namens de provincie Zuid-Holland en het hoogheemraadschap Rijnland

- Uit e-mailverkeer tussen een medewerker van uw bedrijf en de baggeraar blijkt dat de opdracht wordt gegeven om een partij asbesthoudende bagger te bedekken met een schone partij bagger, en die vervolgens te storten in een plas in Gameren. Wat vindt u hiervan?

Een toezichthouder kan geen opdrachten geven. Dit was een idee dat daarna door aannemer, directievoerder (leidinggevende vanuit het adviesbureau) en opdrachtgever is verworpen. De suggestie van de toezichthouder is niet uitgevoerd, de partij is op 8/4/2013 door een onafhankelijk bureau op asbest

bemonsterd en op basis van die resultaten naar een stortplaats afgevoerd als asbesthoudende baggerspecie.

Aanvulling: naar aanleiding van het aantreffen van asbest in deze beun is het baggerwerk in dit vak, en een aantal andere vakken stilgelegd en uiteindelijk beëindigd. Deze asbesthoudende vakken zijn later in een nieuw contract, en met een andere aannemer als asbesthoudende bagger ontgraven en naar een stortplaats afgevoerd. De opdrachtgever heeft in alle gevallen zijn verantwoordelijkheid (met contractuele, procedurele en planningtechnische consequenties) genomen.

- Volgens de baggeraar is door de toezichthouder gesteld dat hij de grote stukken asbest eruit moest halen en de rest van de lading moest afdekken, alvorens deze in de plas bij Gameraen te storten. Wat vindt u daarvan?

- Dit is nadrukkelijk de interpretatie van de baggeraar en op deze wijze door ons niet voorgesteld, noch uitgevoerd.

Rijkswaterstaat

Naar aanleiding van klachten van omwonenden en twijfels over de kwaliteit van de in het project Over de Maas gestorte grond en baggerspecie gaf de gemeente West Maas en Waal vorig jaar aan bureau RPS opdracht onderzoek te doen naar de herleidbaarheid en kwaliteit van de grondstromen. In haar conceptversie van haar onderzoeksverslag, van 1 maart 2019, stelt RPS onder andere dat:

'Over tekortkomingen/onduidelijkheden in bewijsmiddelen worden weinig/geen vragen gesteld of toelichting gevraagd door het bevoegd gezag. Correspondentie hierover zit in ieder geval niet in het bekeken dossier en/of bij de acceptatie van de toe te passen partij.'

'Bij de aanmelding wordt het minimaal vereiste ingevuld op de formulieren. Bij de partijen uit het buitenland is in geen van de gevallen het EVOA-beschikkingnummer vermeld. Door bevoegd gezag wordt, voor de acceptatie van de toepassing, geen nadere informatie opgevraagd over een eventuele EVOA-beschikking.'

'Uit de partijkeuringen en waterbodemonderzoeken die als bewijsmiddel bij de toepassingsmeldingen zijn gevoegd, zijn over het algemeen de herkomst en kwaliteit vermeld. Met betrekking tot de herkomst dient opgemerkt te worden dat deze, met name bij partijkeuringen, soms zeer beknopt is

weergegeven en vaak is gebaseerd op "de eigenaar zegt dat", waardoor deze beperkt of slecht controleerbaar is.'

- 1. Kort gezegd stelt RPS hier dat Rijkswaterstaat als bevoegd gezag tekort schiet in haar taak om de kwaliteit en herkomst van de gronden te controleren. Bent u het met deze constatering eens? Zo ja wat gaat Rijkswaterstaat met deze constatering doen?

Nee. Zoals u zelf heeft geconstateerd, stonden deze bevindingen in de conceptrapportage van 1 maart 2019. Deze is door de gemeente West Maas en Waal op 1 april jl. op vertrouwelijke basis met Rijkswaterstaat en enkele andere partijen gedeeld, met als bedoeling dat gereageerd kon worden op de conceptrapportage en eventueel onjuistheden en onvolledigheden door te geven. Rijkswaterstaat heeft op 16 april jl. een lijst met inhoudelijke bevindingen t.a.v. de conceptrapportage schriftelijk aan de gemeente gestuurd. Onderzoeksbureau RPS heeft daarna nog aanvullend onderzoek gedaan, onder andere bij Rijkswaterstaat. De definitieve rapportage van RPS is uiteindelijk op een aantal onderdelen en conclusies gewijzigd ten opzichte van de conceptrapportage.

- 2. In de definitieve versie van haar rapport, van 24 juni 2019, heeft bureau RPS een aantal van de bovenstaande en andere conclusies achterwege gelaten, maar deze wel vermeld in een 'Notitie'. In haar 'raadsinformatienota' bij het rapport stellen B&W van West Maas en Waal dat Rijkswaterstaat 'forse kritiek' heeft geleverd op de inhoud van het conceptrapport. Waaruit bestond die kritiek? Heeft die kritiek er ook toe geleid dat bovenstaande conclusies uiteindelijk niet in het definitieve rapport zijn opgenomen?

Zie ook het antwoord op vraag 1. In de Notitie, geeft het onderzoeksbureau hun mening, nadere overwegingen en kanttekeningen mee aan de gemeente. De suggestie dat deze notitie bedoeld is geschrapte conclusies uit de conceptrapportage weer te geven, deelt Rijkswaterstaat niet. De classificatie 'forse kritiek' in de Raadsinformatienota is voor rekening van de gemeente. Zoals in het antwoord op de vorige vraag is aangegeven, heeft Rijkswaterstaat zijn inhoudelijke bevindingen t.a.v. de conceptrapportage schriftelijk aan de gemeente gestuurd en heeft onderzoeksbureau RPS aanvullend onderzoek verricht. Of en in welke mate dat heeft geleid tot

aanpassingen is een vraag die aan de gemeente en/of RPS moet worden gesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de opdracht aan en oplevering door RPS, RPS is zelf verantwoordelijk voor de inhoud.

- 3. In het rapport van RPS wordt ook het volgende gesteld: 'Bij een productcertificaat is de oorsprong niet direct inzichtelijk, de keten begint opnieuw bij de certificaathouder. Theoretisch is het mogelijk de oorsprong van de (samengevoegde) partijen via de certificaathouder te traceren tot het moment van ontstaan. (...) Vooralsnog is de oorsprong van 5 van de 23 partijen hiermee niet getraceerd.'

Als de oorsprong van partijen niet kan worden getraceerd, waarom accepteert Rijkswaterstaat deze partijen dan toch?

Wet- en regelgeving vormen de kaders van handelen voor Rijkswaterstaat. Een productcertificaat is een wettelijk bewijsmiddel voor grond en baggerspecie. Rijkswaterstaat accepteert conform de wet- en regelgeving dit productcertificaat.

- 4. Kan Rijkswaterstaat bij benadering aangeven welk percentage van het totaal aantal vrachten dat per schip bij Over de Maas wordt aangevoerd ter plekke wordt gecontroleerd? En wordt bij die controles ter plekke altijd een monster genomen van de aangevoerde vracht?

Dit wordt nog uitgezocht.

- 5. Navraag bij bureau RPS leert dat één van de problemen in de administratie van Rijkswaterstaat is dat het systeem van de BBK-meldingen niet gekoppeld is aan het systeem waarin de handavingsgegevens worden verzameld. Daardoor is niet meer na te gaan welke partijen grond of baggerspecie wel of niet door Rijkswaterstaat zijn gecontroleerd. Onderschrijft Rijkswaterstaat deze constatering? Zo ja, gaat Rijkswaterstaat hier iets aan doen?

Nee. Binnen de administratie van Rijkswaterstaat zitten alle voor vergunningverlening (incl. meldingen), handhaving en toezicht benodigde gegevens in één systeem. Daarmee is voor Rijkswaterstaat wel inzichtelijk welke partijen zijn gecontroleerd.

- 6. De gemeente West Maas en Waal stelt in het persbericht dat zij bij de presentatie van het rapport van RPS naar buiten heeft gebracht dat zij 'zich zorgen maakt of de landelijke regels voldoende zijn' en of 'het systeem waterdicht' is. De gemeente stelt dat zij hierover in gesprek gaat met Rijkswaterstaat. Heeft dit gesprek al plaats gevonden? Zo ja, wat is het resultaat van dit gesprek? Maakt Rijkswaterstaat zichzelf ook zorgen of de landelijke regels wel voldoende zijn?

In haar persbericht geeft de gemeente aan 'dat zij zich zorgen maakt of de landelijke regels voldoende zijn' en dat zij daarover in gesprek wil treden met Rijkswaterstaat en de Staatssecretaris. Rijkswaterstaat gaat als uitvoeringsorganisatie echter niet over aanpassing van wet- en regelgeving. Het ministerie van I en W is sinds maart 2019 in gesprek met de gemeente.

- 7. Zembla heeft het laden en vervoeren van een partij baggerspecie door het schip Via Mare, vanuit Gent (België) naar het project Over de Maas gevolgd. Deze partij werd op dinsdag 13 augustus geladen en werd donderdagmorgen 15 augustus in de plas Over de Maas gestort. Wij hebben geconstateerd dat er bij het lossen een inspectie door Rijkswaterstaat plaats vond. Wat was voor Rijkswaterstaat de aanleiding om juist deze vracht te controleren? Wat was het resultaat van deze controle?

Op basis van de betreffende melding en het gehanteerde systeem van risico-gestuurd toezicht en handhaving, is genoemde vracht inderdaad gecontroleerd. Er zijn bij de controle geen onvolkomenheden naar voren gekomen.